

EDITORIAAL

Astrid Romain

Vertegenwoordiger van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bij de raad van bestuur van het IIS

Xavier Dehaibe

Vertegenwoordiger van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie bij de raad van bestuur van het IIS

Voldoen aan de behoeften van de gebruikers: een prioriteit voor statistische autoriteiten

De instituten voor de statistiek hebben een duidelijke opdracht: statistieken produceren, maar dan niet zomaar statistieken. Statistieken die voldoen aan de werkelijke behoeften van hun gebruikers. Deze behoeften zijn uiteenlopend: inspelen op nieuwe maatschappelijke uitdagingen, ondersteunen van de uitvoering van nieuw overheidsbeleid, harmoniseren of verfijnen van bestaande statistieken enzovoort. En dat is nog niet alles: politici, overheden, academici, de media, het grote publiek ... allemaal hebben ze specifieke verwachtingen.

Hoe kunnen we er nu voor zorgen dat de geproduceerde statistieken voldoen aan de verwachtingen en prioriteiten van de gebruikers?

De behoeften van de gebruikers identificeren

De eerste stap is het identificeren van deze behoeften, wat verre van

IIS NIEUWSBRIEF

INHOUD

- p. 1-2**   Editoriaal

- p. 2-5**   Census 2021: verbetering van huisvestingsgegevens en ontwikkeling van nieuwe indicatoren

---

- p. 5-7**   Bijwerking van de twee belangrijkste internationale standaarden voor macro-economische statistieken

---

- p. 8-9**   De opmaak van verkeersstatistieken

- p. 10-12**   Inventaris van de Brusselse statistieken en enquêtes

---

- p. 13-14**   Gemeentelijke inkomens- en armoedecijfers

eenvoudig is vanwege de uiteenlopende behoeften en gebruikers. Afhankelijk van het land of de regio worden verschillende soorten organen waarin beleidsmakers en/of overheden verenigd zijn, uitgenodigd om hun statistische behoeften kenbaar te maken. Deze behoeften hebben echter vooral betrekking op de planning en uitvoering van overheidsbeleid.

Veel andere actoren zijn ook gebruikers van openbare statistieken: het grote publiek, de media, NGO's en verenigingen, wetenschappers enzovoort. Inspelen op hun behoeften is een van de aandachtspunten van de instituten voor de statistiek. Het feit dat deze gebruikers zo divers en verspreid zijn, bemoeilijkt echter deze opdracht. Instituten voor de statistiek kunnen verschillende hulpmiddelen inzetten om aan die behoeften te voldoen, zoals het actief volgen van actuele gebeurtenissen, tevredenheidsonderzoeken, gebruikerscomités of zelfs het bijhouden van de directe verzoeken die ze ontvangen.

Verschillende manieren om aan de behoeften tegemoet te komen

Zodra de behoeften zijn vastgesteld, zijn er verschillende manieren om eraan te voldoen:

- nieuwe bronnen van administratieve gegevens verkennen;
- innovatieve gegevensbronnen verkennen (big data);
- het gebruik van al bestaande administratieve gegevensbronnen aanpassen of verbeteren;
- bestaande enquêtes aanpassen om nieuwe maatschappelijke vraagstukken te meten;
- enquêtes verder uitdiepen op basis van administratieve gegevens;
- in bepaalde jaren extra vragenlijsten toevoegen aan de basisenquêtes om specifieke fenomenen te meten.

Dicht bij de behoeften van de gebruikers blijven, staat centraal binnen de samenwerking tussen de verschillende IIS-partners.

In deze editie van de IIS-nieuwsbrief komen aan bod:

- François Ghesquière (IWEPS) belicht de verbeterde gegevens over huisvesting in de laatste Census. Deze verbetering is het resultaat van samenwerking tussen de verschillende instituten voor de statistiek in België. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de behoefte aan meer inzicht in de vastgoedmarkt, met name via het profiel van de eigenaars, de huur van huurwoningen en de energieprestaties van gebouwen.
- Béatrice Thiry (Nationale Bank van België) gaat dieper in op de vragen van de gebruikers alsook op de noodzaak om zich aan te passen aan de maatschappelijke veranderingen met betrekking tot het actualiseren van macro-economische statistieken.
- Bruno Hoornaert (Federaal Planbureau) presenteert de activiteiten van de IIS-werkgroep 'verkeersstatistieken'. Deze werkzaamheden illustreren de samenwerking tussen verschillende IIS-partners, om tegemoet te komen aan de behoeften van gebruikers.
- Roger Kalenga-Mpala (BISA) presenteert de inventaris van de Brusselse statistieken en enquêtes, gebaseerd op de identificatie van gebruikersbehoeften, in het bijzonder die van de Brusselse gewestelijke besturen en ministeriële kabinetten.
- Annelies De Schrijver en Tam Co (Statbel) komen met een nieuwe benadering van de inkomens- en armoedestatistieken aan de hand van het 'administratief beschikbaar inkomen' (ADI). Dit nieuwe concept werd ontwikkeld om tegemoet te komen aan de behoefte aan gemeentelijke gegevens over inkomen en armoede.

Het streven van de IIS-partners is duidelijk: statistieken produceren die betrouwbaar zijn, aansluiten bij een veranderende samenleving en die nuttig zijn om aan de behoeften van de gebruikers te voldoen.

We wensen je veel leesplezier.

Census 2021: verbetering van huisvestingsgegevens en ontwikkeling van nieuwe indicatoren

François Ghesquière

De overgang van een klassieke volkstelling (waarbij huishoudens rechtstreeks worden bevraagd) naar een Census (waarbij administratieve gegevens worden gebruikt om statistieken op te stellen) was een echte uitdaging voor Statbel. Dit geldt vooral voor het thema huisvesting, waarvoor databanken niet altijd betrouwbaar zijn. Sinds 2018 heeft een samenwerking tussen de verschillende leden van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek het mogelijk gemaakt om de huisvestingsgegevens van de Census te verbeteren.

De uitdaging om van een volkstelling naar een Census te evolueren

De algemene socio-economische enquête van 2001 was de laatste 'echte' volkstelling in België. Sindsdien heeft de Census het overgenomen en wordt niet langer de hele bevolking ondervraagd om de volkstelling uit te voeren. De Census is gebaseerd op de kruising van verschillende administratieve databanken om statistieken te produceren die voor wetenschappelijke doeleinden kunnen worden gebruikt. De eerste oefening vond plaats in 2011 en resulteerde in het opstellen van een reeks variabelen die de situatie van personen, huishoudens en woningen beschrijven. Door het Rijksregister te kruisen met o.a. fiscale gegevens, kadastragegevens, onderwijsgegevens, de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) en de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) konden tal van indicatoren worden opgesteld (demografische indicatoren, indicatoren over huisvesting, diploma's, arbeidssituatie, enz.).

In 2018 stelden de verschillende gewestelijke statistische autoriteiten (Statistiek Vlaanderen, Institut Wallon de l'Évaluation, de la Prospective et de

la Statistique (IWEPS) en het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA)) voor om een werkgroep op te richten (Service level agreement, SLA) met betrekking tot het luik huisvesting. Het doel was tweeledig: ten eerste, het verbeteren van de bestaande variabelen en, ten tweede, het ontwikkelen van nieuwe variabelen die de publicatie van aanvullende indicatoren mogelijk maken (profiel van huiseigenaars, inclusief verhuurders, energieprestatie van gebouwen en huurprijzen van huurwoningen).

De identificatie van woningen: een complexe opdracht

Hoewel het op het eerste gezicht misschien verrassend lijkt, is het schatten van het aantal woningen in België geen eenvoudige opdracht. Het kruisen van gegevens van het kadaster met gegevens van het Rijksregister op een bepaalde datum geeft geen perfect resultaat. Er zijn woningen waar niemand gedomicilieerd is en omgekeerd zijn verschillende huishoudens soms gedomicilieerd in dezelfde woning. Deze situaties kunnen overeenkomen met de realiteit op het terrein, maar ook met fouten of sociale situaties die verkeerd zijn geregistreerd in de administratieve databanken.

Woningen waar niemand gedomicilieerd is, kunnen betrekking hebben op verschillende situaties. Dit kunnen 'lege' woningen zijn, in ruime zin. Ze kunnen ook worden bewoond door personen die er niet gedomicilieerd zijn, zoals studenten, of kunnen worden gebruikt als tweede verblijf. Ze kunnen ook het gevolg zijn van een tijdelijke situatie, bijvoorbeeld tussen twee huurders. Naast deze situaties zijn er codeerfouten in het kadaster (bijvoorbeeld elf aangegeven woningen in plaats van één).

Gevallen waarin meerdere huishoudens in dezelfde woning wonen, weerspiegelen ook een verscheidenheid aan situaties. Er kan bijvoorbeeld een tijdelijke “overlapping” zijn: op 1 januari is het huishouden dat net verhuisd is nog steeds gedomicilieerd op het adres, maar het huishouden dat er net is komen wonen is er al gedomicilieerd. Er kunnen zich ook situaties voordoen waarbij meerdere “huishoudens” dezelfde woning delen, zoals in het geval van medehuur, waarbij elke medehuurder afzonderlijk in het bevolkingsregister staat ingeschreven. Tot slot kunnen er zich situaties voordoen waarbij het kadaster niet up-to-date is: elk huishouden is apart gehuisvest, maar slechts één woning staat geregistreerd in het kadaster. Een voorbeeld hiervan is de de facto splitsing van een eengezinswoning, zonder dat hiervoor een stedenbouwkundige vergunning afgegeven is.

Tijdens de uitvoering van de Census 2011 werd duidelijk dat deze laatste situatie niet zeldzaam was. In sommige gevallen, maar niet altijd, werden woningen die niet in het kadaster zijn opgenomen, in de databank van de Census opgenomen. Deze woningen worden “virtuele woningen” genoemd. Voor alle situaties samen had men 7,2% virtuele woningen kunnen hebben, maar uiteindelijk werd slechts de helft van de virtuele woningen behouden. In het kader van de SLA Census huisvesting werden verscheidene analyses uitgevoerd om deze situaties beter in kaart te brengen en de definitie van virtuele woningen voor de Census 2021 te verbeteren. We konden vaststellen dat de meeste virtuele woningen bewoond werden door alleenstaanden, hoewel meer dan een derde bewoond werd door een ander type huishouden. Deze huizen zijn ook vrij oud: de meerderheid werd voor 1945 gebouwd. De vraag is niet eenvoudig en het gaat vooral over waar men de grens trekt. Als virtuele woningen gemakkelijk kunnen worden gecreëerd, bestaat het risico dat er te veel worden toegevoegd – bijvoorbeeld door aan te nemen dat medehuurders

in verschillende woningen verblijven, ook al delen ze dezelfde woning. In dit geval wordt het aantal woningen in België overschat. Omgekeerd, als er weinig virtuele woningen gecreëerd worden (door beperkende creatievoorwaarden), lopen we het risico dat we het aantal woningen op het grondgebied onderschatten.

Variabelen creëren om het aantal thema's uit te breiden

Andere werkzaamheden werden uitgevoerd binnen de SLA Census huisvesting, met name wat betreft de ontwikkeling van huisvestingsindicatoren. Er werd meer bepaald nagedacht over hoe we het profiel van huiseigenaars, met inbegrip van niet-bewonende eigenaars, beter in kaart kunnen brengen in termen van vastgoedportefeuille, leeftijd, woonplaats, enz. Er worden ook andere thema's overwogen, zoals de energieprestatie van woningen of de huurprijs van huurwoningen, maar hiervoor is een koppeling met andere administratieve databanken nodig en een grondige analyse van hun kwaliteiten en beperkingen.

Sinds 2024 werd de samenwerking vernieuwd binnen een nieuwe SLA. Deze SLA heeft als doel de voorstellen van nieuwe variabelen voor de Census 2021 uit te voeren. In deze context draagt de Nationale Bank ook bij tot het werk van Statbel, Statistiek Vlaanderen, IWEPS en BISA betreffende de huisvestingsgegevens van de Census.

Tot slot kan worden gesteld dat vroegere en huidige samenwerkingen tussen leden van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek vruchtbare uitwisselingen mogelijk maken over de huisvestingsgegevens in de Census. Dit stelt ons uiteindelijk in staat om de kwaliteit van deze gegevens te verbeteren en het bereik ervan uit te breiden door nieuwe variabelen te ontwikkelen.

Bijwerking van de twee belangrijkste internationale standaarden voor macro-economische statistieken: het stelsel van nationale rekeningen en het betalingsbalanshandboek

Béatrice Thiry

Inleiding

Om relevante vergelijkingen tussen landen te kunnen maken, moeten macro-economische statistieken worden opgesteld volgens internationaal geharmoniseerde definities. In dat verband zijn het stelsel van nationale rekeningen (System of National Accounts - SNA) en het betalingsbalanshandboek (Balance of Payments Manual - BPM) essentiële referenties op hun respectieve gebied.

De eerste versies van deze twee handboeken verschenen kort na het einde van de Tweede Wereldoorlog. Sindsdien zijn ze ongeveer elke vijftien jaar bijgewerkt. Het is namelijk noodzakelijk dat de standaarden zich ontwikkelen en worden aangepast aan de veranderingen in de samenleving en de wensen van gebruikers.

Figuur 1: De verschillende versies van de handleidingen

Het mondiale niveau

De methodologie van de nationale rekeningen wordt ontwikkeld onder leiding van de Statistische Commissie van de Verenigde Naties (UNSC). Het Betalingsbalanscomité van het Internationaal Monetair Fonds (BOPCOM) houdt toezicht op de definities van de betalingsbalans en de internationale investeringspositie. Deze definities en methoden zijn gebundeld in referentiehandboeken.

Na verloop van tijd ontstond de behoefte aan harmonisatie. De twee handboeken werden geleidelijk in overeenstemming gebracht. Het resultaat is een samenhangend geheel van conceptuele richtsnoeren voor deze twee belangrijke standaarden op het vlak van macro-economische statistieken. Er wordt ook steeds meer aandacht besteed aan de afstemming op andere statistische concepten, zoals milieu-economische rekeningen.

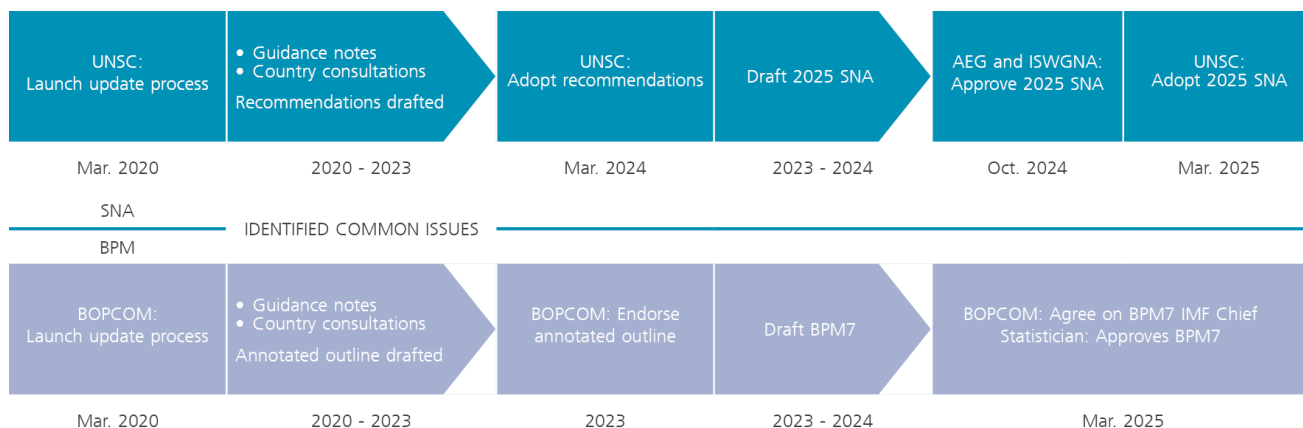
De recentste handboeken, die momenteel worden gebruikt, dateren van 2008/2009. Het was tijd voor een update. Dit proces ging in maart 2020 van start. Om te beginnen werd een lijst opgesteld van onderwerpen die in aanmerking kunnen komen. Vervolgens werden er nota's voor de verschillende te herziene punten opgesteld door de expertengroepen¹ die voor het project verantwoordelijk zijn. Deze nota's werden ter raadpleging voorgelegd aan specialisten van over de hele wereld, die werden gevraagd om vragenlijsten in te vullen of opmerkingen te geven via daartoe bestemde websites. In sommige landen testten experts ook de haalbaarheid om nieuwe statistische concepten op te nemen.

Er werden aanbevelingen opgesteld waarin rekening werd gehouden met de adviezen die tijdens de raadplegingen werden ontvangen. Deze werden daarna ter goedkeuring voorgelegd aan de UNSC en het BOPCOM. Zo keurde de UNSC begin maart 2024 de meeste aanbevelingen over het SNA goed.

Tegelijkertijd pasten de expertengroepen bepaalde bestaande hoofdstukken aan en stelden ze nieuwe hoofdstukken voor de handboeken op. In de loop van 2024 werd een laatste raadpleging over deze documenten georganiseerd. In maart 2025 keurden de UNSC en het BOPCOM deze definitief goed. Vervolgens zullen het SNA 2025 en versie 7 van het BPM geleidelijk worden geïmplementeerd in de verschillende landen, met de steun van internationale instellingen die opleidingen zullen organiseren.

¹ Dit zijn voornamelijk de Intersecretariat Working Group on National Accounts (ISWGNA), de Advisory Expert Group on National Accounts (AEG), het Balance of Payments Task Team (BPTT) en verscheidene werkgroepen die volgens onderwerp zijn georganiseerd (globalisering, digitalisering, enz.).

Figuur 2: Het wereldwijde herzieningsproces

Het Europese niveau

Het SNA en het BPM zijn handboeken die door internationale instellingen worden aanbevolen en die over het algemeen goed worden gevolgd voor vergelijkingen tussen landen.

Op Europees niveau is het SNA omgezet in het Europees Systeem van Rekeningen (ESR), dat daarentegen sinds 1995² wettelijk verplicht is en in een verordening is vastgelegd die voor alle landen van de Unie geldt. Na de herziening van het SNA moet het ESR worden aangepast. Dit proces is gestart zonder te wachten tot het SNA is afgerond. De termijnen zijn namelijk vrij kort, gezien de complexe aard van de Europese wetgeving: eerst moet een compromis worden bereikt in de Europese expertengroepen en de Commissie, en daarna moeten de teksten worden voorgelegd aan en goedgekeurd door de Raad en het Parlement.

Onder leiding van Eurostat³ zijn de besprekingen in de verschillende betrokken werkgroepen al begonnen. De verordening zal naar verwachting in maart 2028 klaar zijn. Het is de bedoeling dat de nieuwe definities vanaf september 2029 worden opgenomen in de reeksen van de nationale rekeningen. De praktische regelingen moeten nog worden bepaald. Er zullen met name prioriteiten moeten worden gesteld en er zal moeten worden vastgesteld of bepaalde aanvullende variabelen verplicht of vrijwillig zullen zijn.

Figuur 3: Het herzieningsproces op Europees niveau

In principe is het ESR, vanuit conceptueel oogpunt, volledig afgestemd op het SNA. Sommige punten worden evenwel nauwkeuriger omschreven in de Europese economische context. De definities (Bijlage A van het Reglement) gaan bovendien gepaard met een transmissieprogramma (Bijlage B), waarin de tabellen en statistische reeksen die de lidstaten aan Eurostat moeten bezorgen nauwkeurig worden beschreven (inhoud, beschouwde periode, frequentie, uiterste termijnen, enz.).

Eurostat en de Europese Centrale Bank (ECB) zijn samen verantwoordelijk voor de betalingsbalans en de internationale investeringspositie. De definities uit de handleiding van het Internationaal Monetair Fonds inzake de betalingsbalans en de internationale investeringspositie zijn van toepassing, net als een aantal regelgevingen, richtsnoeren en aanbevelingen van de Commissie en de ECB. Die wettelijke teksten regelen de overdracht van gegevens door lidstaten aan de Europese instellingen. Ze zullen worden aangepast met

² ESR 2010 Verordening (EU) nr. 549/2013 gepubliceerd in het Publicatieblad op 26 juni 2013.

³ Directoraat-generaal Statistiek van de Europese Commissie.

het oog op de nieuwe versie van de handleiding.

Belangrijkste wijzigingen⁴

Wat zijn de belangrijkste wijzigingen van deze bijwerking?

Voor de nationale rekeningen zijn de herzieningen opgebouwd rond drie pijlers: meer rekening houden met 'globalisering', 'digitalisering' en 'welzijn en duurzaamheid'. De wijzigingen in de betalingsbalans hebben voornamelijk betrekking op het meten van de globalisering en de financiële aspecten.

Er zijn zo veel nieuwigheden dat het niet mogelijk is om ze allemaal te beschrijven in dit artikel. We lichten er enkele uit:

- Ondernemingen in handen van het buitenland, ondernemingen die deel uitmaken van multinationale ondernemingen en entiteiten voor specifieke doeleinden⁵ zullen afzonderlijk worden gerapporteerd in de nationale rekeningen en de betalingsbalans.
- De informatieve inhoud van de elektronische gegevens die worden verzameld en gebruikt in de productie zal in de perimeter van de activa worden opgenomen als nieuwe categorie van vaste activa. De daarmee samenhangende uitgaven zullen als investeringen en niet langer als lopende uitgaven worden beschouwd (data as an asset).
- Er zullen op digitale activiteiten gerichte Aanbod- en gebruikstabellen (AGT) worden vastgelegd. Deze tabellen worden op basis van klassieke AGT's opgesteld, met extra rijen over de aard van de transactie (digitaal, rechtstreeks of via een platform besteld) en de nieuwe digitale producten en met extra kolommen over de digitale industrieën (digital supply and use tables).
- Er zullen nieuwe uitsplitsingen van de rekeningen van de sector huishoudens worden toegevoegd. Het betreft de verdeling (per kwintiel of deciel) van het inkomen, de consumptie, het spaargeld en het vermogen van de huishoudens. In Europa werden verschillende projecten gelanceerd voor de samenstelling van verdelingsinformatie die is afgestemd op de totalen van de nationale rekeningen⁶ (distributive national accounts).
- De uitputting van natuurlijke hulpbronnen, zoals mineralen en niet-hernieuwbare energie, zal als productiekosten worden geboekt. Die uitputting kan worden beschouwd als reële kosten die verband houden met het gebruik van de hulpbronnen en ertoe leiden dat de nettowaarde afneemt, op een vergelijkbare manier als bij de ontwaarding van kapitaal (depletion of natural resources).

Conclusie

Om ervoor te zorgen dat de statistieken de hedendaagse werkelijkheid weerspiegelen, moeten de methodologieën worden bijgewerkt. Praktisch gezien leiden die bijwerkingen tot grote uitdagingen voor statistici. Passende informatie verzamelen en op een relevante manier behandelen en de rapporteringstermijnen naleven zijn verre van eenvoudig, in het bijzonder voor nieuwe thema's. Net als tijdens de overgang in 2014-2015 van ESR 1995 naar ESR 2010 en van BPM5 naar BPM6 zullen ook nu grote inspanningen moeten worden geleverd om deze uitdagingen de komende jaren aan te gaan. Ze bereiken hun hoogtepunt in september 2029, wanneer de statistische reeksen op basis van de nieuwe definities worden gepubliceerd.

⁴ Een volledige beschrijving is beschikbaar op de volgende websites: [System of National Accounts; 2024-9-NationalAccounts-Recommendations-E.pdf](#); [BPM7: List of Proposed BPM7 Chapters \(imf.org\)](#)

⁵ Een entiteit voor specifieke doeleinden (special purpose entity) is een rechtspersoon die verbonden is met een andere, vaak in een ander gebied ingezeten, onderneming. Haar kerntaak bestaat uit financierings- en holdingactiviteiten. Ze heeft geen of weinig werknemers, voert weinig of geen transacties uit en behalve een 'brievenbus' heeft ze soms geen fysieke tekenen die wijzen op haar bestaan. Meestal houdt haar bestaan verband met fiscale of andere voordelen die in het land waar ze gevestigd is worden toegekend.

⁶ Zie: [nieuwsbrief nr. 4, maart 2023 \(iis-statistics.be\)](#) en [nieuwsbrief nr. 6, maart 2024 \(iis-statistics.be\)](#)

De opmaak van verkeersstatistieken

Bruno Hoornaert

Achtergrond

Sinds 2019 werkt het Federaal Planbureau (FPB) samen met de gewesten voor de opmaak van verkeersstatistieken in termen van voertuigkilometer, opgesplitst naar gewest, wegtype en voertuigcategorie. Sinds 2020 opereert de Werkgroep Statistieken Wegverkeer in het kader van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS). Het FPB neemt het voorzitterschap en het secretariaat van de werkgroep waar. In het kader van die werkgroep wordt ook informatie uitgewisseld over de gebruikte methodologieën, lopende en/of toekomstige projecten. De opmaak van de statistieken is de verantwoordelijkheid van de gewestelijke verkeersadministraties en gebeurt in nauwe samenwerking met de gebruikers van de statistieken, die ook vertegenwoordigd zijn in de werkgroep. Belangrijke gebruikers van deze verkeersstatistieken zijn onder meer de gewestelijke milieuadministraties die verantwoordelijk zijn voor de emissierapportering (in het kader van UNFCCC¹, CLRTAP², NECD³).

Historiek

Vóór 2013 werden de voertuigkilometers op federaal niveau berekend aan de hand van verkeersstellingen op het wegennetwerk. Hierbij werden de getelde voertuigen vermenigvuldigd met een representatieve weglengte. Grootschalige verkeersstellingen om de vijf jaar gaven tot 2005 een nauwkeuriger beeld van het aantal voertuigkilometers gedetailleerd per voertuigcategorie. De voertuigkilometers werden berekend voor autosnelwegen, gewestwegen en gemeentewegen. De gegevens voor 'het onderliggende wegennet' (d.i. gewest- en gemeentewegen) zijn minder betrouwbaar dan die voor autosnelwegen. Autosnelwegen hebben veel telposten, terwijl het verkeer op het onderliggende netwerk slechts op beperkte segmenten en momenten wordt gemeten. Daarom maken Vlaanderen en Brussel gebruik van verkeersmodellen, terwijl Wallonië zich louter op telgegevens baseert.

Vanaf 2013 zijn de **Vlaamse** cijfers gebaseerd op modelresultaten van het verkeersmodel PROMOVIA, vanaf 2017 gecombineerd met extrapolaties voor het onderliggend wegennet. Sinds 2021 wordt het verkeersmodel FLOMOVIA 1 ingezet. Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (DMOW) levert de cijfers aan in twee voertuigklassen: licht verkeer met een voertuiglengte

kleiner dan 6,9 meter en zwaar verkeer.

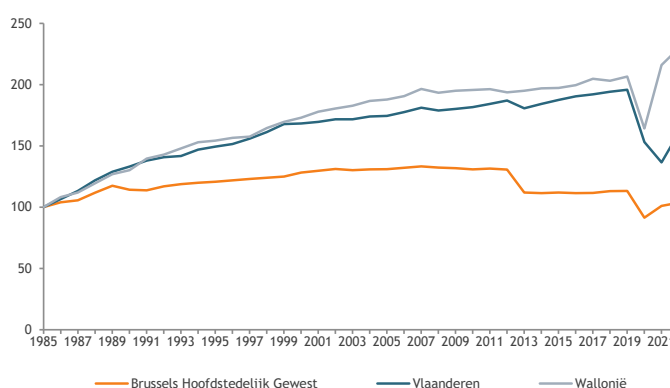
De gegevens met betrekking tot de afgelegde afstanden voor het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** worden jaarlijks herberekend op relatieve basis ten opzichte van de voorgaande jaren.

De veranderingen in het zwaar verkeer zijn afkomstig van Viapass-gegevens, de MIVB en tellingen die toelaten de voertuigcategorie te onderscheiden (voornamelijk de tellingen van het Vlaams Verkeerscentrum ter hoogte van de ingang van het gewest). Veranderingen in het lichte verkeer zijn afkomstig van cameratelgegevens (ANPR⁴ en DAI⁵) en tellussen van het Vlaams Verkeerscentrum ter hoogte van de ingang van het gewest. Voorlopig wordt aangenomen dat de verdeling van de verschillende voertuigcategorieën (behalve de verhoudingen licht/zwaar verkeer en bussen/andere zware vrachtoertuigen) constant is.

Vanaf 2018 splitst het **Waals Gewest** de cijfers voor autosnelwegen en gewestwegen op naar licht en zwaar verkeer. Voor gemeentewegen wordt dat onderscheid niet gemaakt.

Onderstaande grafiek toont de afgelegde kilometers zoals gerapporteerd door de gewesten sinds 1985.

Figuur 1: Evolutie van de kilometers afgelegd op het Belgische wegennet – per gewest (1985 = 100)

Die methodologische aanpassingen door het Brussels Hoofdstedelijk en Vlaamse Gewest in 2012 maken dat de regionale cijfers een breuk in de tijdreeks vertonen in 2013. In 2020 is duidelijk het effect van COVID waarneembaar in de drie gewesten. In tegenstelling tot voor de andere twee gewesten, liggen de

1 UNFCCC: United Nations Framework Convention on Climate Change, het multilateraal verdrag dat in 1992 werd aangenomen om de concentraties broeikasgassen te stabiliseren "op een niveau dat gevaarlijke antropogene (door de mens veroorzaakte) verstoring van het klimaatsysteem voorkomt".

2 CLRTAP: Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution. Dat verdrag werd in 1979 ondertekend en trad in 1983 in werking als gevolg van de publieke verantwoordiging over de schadelijke effecten van zure regen in Europa.

3 NECD: National Emission Ceilings Directive, de Europese richtlijn die per lidstaat plafonds beschrijft voor de uitstoot van bepaalde luchtverontreinigende stoffen.

4 ANPR: Automatic Number Plate Recognition

5 DAI: Détection Automatique d'Incidents, automatische systemen voor incidentdetectie

Vlaamse gerapporteerde kilometers in 2021 lager dan in 2020. Daar zit de overstap naar FLOMOVIA 1 voor iets tussen.

De werkzaamheden van de werkgroep

Tot en met 2005 maakten de vijfjaarlijkse grootschaligere verkeerstellingen niet enkel een meer correcte inschatting van het aantal afgelegde voertuigkilometers, maar ook een opsplitsing per voertuigcategorie. Daarna ontwikkelde de FOD Mobiliteit en Vervoer een methode om de relatieve groei van de verschillende voertuigcategorieën mee te nemen op basis van de evolutie van de afgelegde kilometers door Belgische voertuigen. Die wordt berekend als het product van het voertuigenpark⁶ en de kilometers afgelegd door die voertuigen, afkomstig van Car-Pass⁷ en de technische controlecentra, vroeger verenigd in GOCA. Tot 2017 gebruikte de FOD Mobiliteit en Vervoer die methode om de verkeersprestaties van Vlaanderen en Wallonië per voertuigcategorie op te splitsen.

Voor Vlaanderen werd licht verkeer onderverdeeld in motoren, auto's en bestelwagens, en zwaar verkeer in bussen, vrachtwagens en speciale voertuigen. In Wallonië werden de cijfers per wegtype opgesplitst naar diezelfde zes voertuigcategorieën. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest leverde gedetailleerde cijfers per voertuigcategorie en per wegtype, zonder dat verdere berekeningen door de FOD Mobiliteit en Vervoer nodig waren.

Sinds de oprichting van de werkgroep neemt het FPB de opsplitsing naar voertuigcategorie van de cijfers die de gewesten aanleveren op zich. De aangeleverde gegevens verschillen per gewest:

- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest levert voor de drie wegtypes gedetailleerde cijfers per voertuigcategorie (motoren, auto's, bestelwagens, bussen, vrachtwagens, en speciale voertuigen).
- Vlaanderen maakt per wegtype het onderscheid tussen licht en zwaar verkeer;
- Aanvankelijk gaf Wallonië per wegtype enkel de totale afgelegde kilometers. Sinds 2018 maakt het ook de opsplitsing tussen licht en zwaar verkeer.

De gerapporteerde Waalse cijfers voor zwaar verkeer in 2018 liggen echter een pak hoger dan het zwaar verkeer in 2017 berekend als de som van vrachtwagens, opleggertrekkers en bussen. Volgens die nieuwe cijfers zou het zware verkeer op de autosnelwegen in 2018 maar liefst 28% hoger liggen dan in 2017. Dit kan twee dingen betekenen: ofwel onderschatte de methode gehanteerd tot en met 2017 het zwaar verkeer, ofwel omvat het vanaf 2018 gerapporteerde zwaar verkeer meer dan enkel bussen en vrachtwagens en opleggertrekkers. Net als in Vlaanderen wordt in Wallonië het onderscheid tussen licht en zwaar verkeer gemaakt op basis van de lengte van het voertuig. De grens tussen licht en zwaar vervoer ligt op 6 m, tegenover 6,9 m in Vlaanderen. Mogelijkerwijs worden de langste bestelwagens dus als zwaar verkeer gerangschikt.

De gerapporteerde cijfers werden ook vergeleken met de door Viapass⁸ totale geschatte kilometers (dus niet enkel de getolde) door vrachtwagens en opleggertrekkers in de drie gewesten. Het gerapporteerde Waalse zwaar verkeer (op autosnelwegen

en gewestwegen, dus zonder de gemeentewegen) ligt 70-100% hoger dan de kilometers in Wallonië geschat door Viapass. Ter vergelijking: het gerapporteerde Vlaamse zwaar verkeer (totaal, dus inclusief gemeentewegen) berekend met het PROMOVIA-verkeersmodel, ligt tot 60% hoger. Met het meer recente verkeersmodel FLOMOVIA 1 is dat nog 30%.

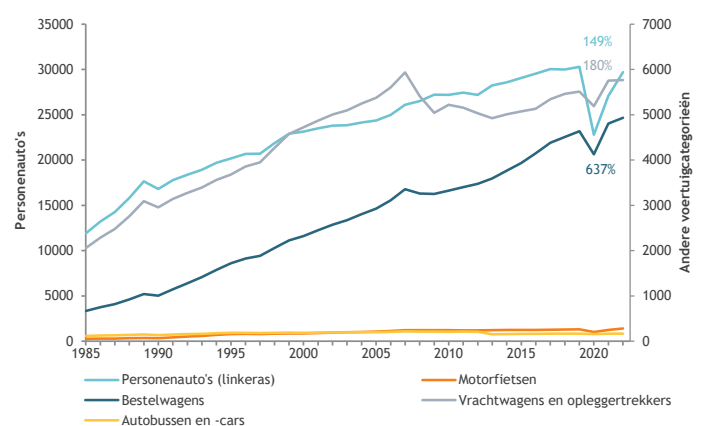
Op basis van die twee elementen lijkt het aangewezen om voorlopig de Waalse cijfers zonder opsplitsing tussen licht en zwaar verkeer te blijven gebruiken.

Omdat het FPB niet beschikte over de GOCA- en Car-Pass-gegevens, moesten voor enkele jaren ad hoc oplossingen gevonden worden om de verdeling te realiseren:

- 2018-2019: omwille van het ontbreken van GOCA- en Car-Pass-data: relatieve groei van de verschillende voertuigcategorieën op basis van het park;
- 2020: tijdens de coronacrisis werden voertuigen minder gebruikt, waardoor een relatieve groei op basis van het park zinloos is: voor Vlaanderen en Wallonië relatieve groei op basis van de evolutie in Brussel;
- Vanaf 2021: van zodra Car-Pass-data voor personenwagens en bestelwagens opnieuw beschikbaar waren: relatieve groei voor de lichte vervoermiddelen op basis van afgelegde afstand door Belgische voertuigen vanaf 2018, voor zware vervoermiddelen nog steeds op basis van evolutie van het park.

Onderstaande figuur toont de evolutie van de voertuigkilometers per voertuigcategorie op de autosnelwegen. Voor dat wegnet zijn de verkeersgegevens het meest betrouwbaar. Voor de belangrijkste voertuigcategorieën vermeldt de grafiek ook de groei sinds 1985. Ondanks de recente methodologische herzieningen is het duidelijk dat de bestelwagens de grootste groei noteren.

Figuur 2: Evolutie van de kilometers afgelegd op het Belgische autosnelwegennet – per voertuigcategorie. Miljoen voertuigkilometer en groei sinds 1985

Vervolg van de werkzaamheden

Dit artikel beschrijft de stand van zaken begin 2025. Eind van het jaar 2024 leverden de gewesten de verkeersprestaties voor 2023 op en kon de verdeling over de verschillende voertuigcategorieën beginnen. Bedoeling is om daarvoor de herziene Car-Pass-cijfers te gebruiken. In overleg met de gewesten zal ook bekeken worden of en hoe de Viapass-gegevens de tijdreeks kunnen verrijken.

6 Afkomstig van de DIV, de Dienst voor Inschrijvingen van Voertuigen van de FOD Mobiliteit en Vervoer.

7 Car-Pass; de vzw Car-Pass werd in maart 2006 opgericht. De wet van 11 juni verplicht de bedrijven van de autosector om de tellerstand van de voertuigen waarop ze werken uitvoerden aan de centrale databank van de vzw Car-Pass te melden.

8 Viapass is het interregionaal overheidsagentschap dat de kilometerheffing voor vrachtwagens beheert en coördineert in naam van de drie Belgische gewesten.

Inventaris van de Brusselse statistieken en enquêtes: een instrument voor het monitoren van de productie van openbare statistieken

Roger Kalenga-Mpala

In 2012 heeft het [Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse \(BISA\)](#), op verzoek van de Brusselse regering, een inventaris opgesteld van de openbare instellingen die statistieken produceren en ook van hun statistische producten die beschikbaar zijn voor het Brussels Gewest. Zes jaar later werd deze inventaris uitgebreid met de Brusselse enquêtes. Vandaag is de inventaris van de Brusselse statistieken en enquêtes, die jaarlijks wordt bijgewerkt, een centraal instrument binnen het Brusselse statistische landschap, in overeenstemming met de [ordonnantie betreffende de gewestelijke statistiek](#). De resultaten stellen het BISA, als gewestelijke statistische autoriteit, in staat om het jaarlijkse statistisch programma voor Brussel op te stellen.

Opmaak van een inventaris van de Brusselse statistieken: een initiatief van de Brusselse Regering

Om tegemoet te komen aan de statistische behoeften van de Brusselse besturen en ministeriële kabinetten, heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering het BISA de opdracht gegeven om een inventaris op te maken van de bestaande statistieken voor het Brussels Gewest. Deze inventaris werd uitgewerkt in 2012. Het oorspronkelijke doel was tweeledig:

- Een overzicht opstellen van de overheidsinstellingen die statistieken produceren en van hun statistische producten die beschikbaar zijn in het hele Brusselse Gewest.
- Op basis van deze inventaris bepalen wat de eventuele tekortkomingen zijn en welke statistieken het meest relevant zijn voor het Gewest, rekening houdend met de behoeften van de gebruikers.

De eerste stap bestond uit het identificeren van de behoeften van de gebruikers, in het bijzonder de gewestelijke besturen die deel uitmaken van het Gewestelijk Technisch Comité voor Statistiek en Analyse (GTCS) en de Brusselse ministeriële kabinetten.

Vervolgens werden de definitie en de reikwijdte van de op te nemen openbare

statistieken vastgelegd door het BISA. De in deze inventaris opgenomen statistieken moeten:

- Op regelmatige basis geproduceerd worden door gewestelijke, gemeenschaps- en federale overheidsinstellingen.
- Van algemeen belang zijn, in het bijzonder in het kader van de uitvoering van het gewestelijk overheidsbeleid. Opvolgings- en beheersstatistieken die specifiek zijn voor een overheidsinstelling worden dus niet in aanmerking genomen in deze inventaris.
- Betrekking hebben op de geografische schaal van het Brussels Gewest.

Een jaar later beschikte het BISA over een inventaris met de nodige informatie om de openbare instellingen die statistieken produceren en hun statistische producten voor het Brussels Gewest te documenteren. Deze metadata verwijzen naar de definities, termen en concepten die gebruikt worden door [Statbel](#) en het [Europees statistisch systeem](#) (ESS). Deze informatie wordt rechtstreeks verzameld bij de openbare instellingen die de betreffende statistieken produceren. Deze informatie wordt gepresenteerd in de vorm van samenvattende fiches, zodat gebruikers het gemakkelijker kunnen begrijpen en de openbare instellingen die de statistieken produceren, de informatie vlotter kunnen bijwerken.

De informatie, over een openbare instelling die statistieken produceert, omvat elementen met betrekking tot:

- algemene informatie over de instelling;
- het aanspreekpunt voor de instelling;
- verwijzingen naar wetteksten en overeenkomsten voor het verzamelen en verspreiden van statistieken;
- het privacy- en publicatiebeleid;
- verspreidingsformaten en toegankelijkheid van gegevens.

Informatie over het statistisch product heeft betrekking op de volgende elementen:

- presentatie van de gegevens;
- beleid inzake publicatie van statistieken;
- gegevensverzameling;
- enquêtemethoden (alleen voor statistieken die via een enquête zijn geproduceerd);

- geplande of lopende statistische ontwikkelingen;
- het aanspreekpunt voor de statistieken.

De fiches bevatten ook informatie over de data waarop in het kader van deze inventaris metadata zijn aangemaakt en bijgewerkt.

De inventaris van de Brusselse statistieken evolueert voortdurend

Een inventaris is geen statisch instrument. De openbare instellingen die statistieken produceren en hun statistische producten evolueren na verloop van tijd. Daarom was het nodig om een proces op te zetten dat ervoor zorgt dat de inventaris van de Brusselse statistieken regelmatig wordt bijgewerkt.

Sinds 2014 wordt de inventaris van de Brusselse statistieken jaarlijks bijgewerkt. De Brusselse openbare instellingen die statistieken produceren, werken hun metadata ieder jaar in september bij, en de niet-Brusselse openbare instellingen die Brusselse statistieken produceren doen dit om de twee jaar. In de praktijk komt het bijwerken van de inventaris neer op het bevestigen, actualiseren en aanvullen van de informatie op de fiches die de producenten en de statistische producten beschrijven. Wanneer de inventaris wordt bijgewerkt, worden ook bijkomende openbare instellingen die statistieken produceren en hun statistische producten opgenomen. In 2024 bevat de inventaris van de Brusselse statistieken informatie over meer dan 70 openbare instellingen die statistieken produceren en over ongeveer 500 statistische producten die beschikbaar zijn in het Brussels Gewest.

Tegelijkertijd introduceerde het BISA in 2014 een platform dat exclusief gewijd is aan de activiteiten van de inventaris. Door dit platform is het makkelijker om de inventaris jaarlijks bij te werken en om de resultaten te raadplegen. Dankzij dit platform:

- kunnen met name Brusselse openbare instellingen die statistieken produceren jaarlijks hun metadata bijwerken;
- kan het BISA alle geactualiseerde inventarisinformatie ter beschikking stellen.

Documenten met bijgewerkte informatie over de openbare instellingen die statistieken produceren en hun

statistische producten zijn op dit platform per statistisch thema en per instelling gegroepeerd. Dit platform beschikt ook over nieuwe IT-oplossingen, waardoor acties in alle veiligheid en op een gebruiksvriendelijkere manier kunnen worden uitgevoerd. De toegang tot het platform, om de resultaten van de inventaris te raadplegen, is echter beperkt tot de Brusselse openbare instellingen die statistieken produceren en tot de andere instellingen die deel uitmaken van het GTCS. Federale en gemeenschapsinstellingen die bijdragen tot de inventaris kunnen desgewenst toegang vragen.

Op verzoek van de Wetenschappelijke Raad, die het BISA wetenschappelijk advies en bijstand verleent, bevat de inventaris sinds 2018 ook de enquêtes die de Brusselse openbare instellingen in het kader van hun opdrachten uitvoeren. Het gaat hierbij om terugkerende enquêtes en specifieke lopende enquêtes, maar niet om tevredenheidsenquêtes en communicatiecampagnes.

Het doel van dit overzicht van de Brusselse enquêtes in het kader van de inventaris is tweeledig:

- onderzoekers en andere gebruikers informeren over de verschillende enquêtes die door de Brusselse openbare instellingen worden uitgevoerd;
- schaalvoordelen realiseren bij het organiseren van enquêtes in het Brussels Gewest.

Ieder jaar werken de Brusselse openbare instellingen de informatie over hun enquêtes bij via het inventarisplatform. Deze metadata bevatten de volgende elementen: naam, beschrijving en doelstellingen van de enquête, de coördinerende instelling en de contactgegevens van het aanspreekpunt, de opdrachtgevende instelling, de doelpopulatie, de steekproefeenheid, de steekproefgrootte, de periodiciteit, de geografische dekking, de publicatie van de resultaten, de verzamelperiode, de verzamelmethode en het soort gebruik van de enquêteresultaten. Het bestand met al deze informatie is beschikbaar op het platform. In 2024 bevat dit bestand informatie over bijna 100 enquêtes die werden uitgevoerd of aangevraagd door Brusselse openbare instellingen.

De inventaris van de Brusselse

statistieken en enquêtes, een essentiële bron voor het opstellen van het jaarlijkse Brusselse statistisch programma

Net zoals de inventaris van de behoeften aan Brusselse statistieken stelt¹ de inventaris van de Brusselse statistieken en enquêtes het BISA in staat om het [jaarlijks statistisch programma van de statistische autoriteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie](#) op te stellen, in overeenstemming met de [ordonnantie betreffende de gewestelijke statistiek](#). Dit programma omvat de statistieken die worden ontwikkeld en geproduceerd door het BISA alsook de statistieken die op regelmatige basis worden geproduceerd door de GGC en andere Brusselse openbare instellingen. De informatie over de statistische productie van de Brusselse openbare instellingen is rechtstreeks afkomstig uit de inventaris van de Brusselse statistieken en enquêtes.

Dankzij de inventaris van de Brusselse statistieken en enquêtes bevat het Brussels statistisch programma 2025 relevante informatie over meer dan 140 statistieken die geproduceerd worden door het BISA en andere Brusselse openbare instellingen.

Samengevat

De inventaris van de Brusselse statistieken en enquêtes stelt het BISA in staat om de daadwerkelijke productie van openbare statistieken in het Brussels Gewest regelmatig op te volgen. Hierdoor kunnen de beschikbare gegevensbronnen worden geïdentificeerd die mogelijk voldoen aan de statistische behoeften van de gebruikers, die met name zijn opgenomen in de inventaris van de behoeften aan Brusselse statistieken. De afgelopen jaren is deze inventaris een onmisbare bron geworden bij het opstellen van het jaarlijks statistisch programma voor Brussel. Daarmee draagt deze inventaris bij aan een beter beheer van het Brusselse statistische systeem door het BISA als gewestelijke statistische autoriteit. De toegang tot alle resultaten van de inventaris van de Brusselse statistieken en enquêtes is echter beperkt tot de Brusselse openbare instellingen en andere instellingen die aan deze inventaris bijdragen.

---

¹ IIS - Newsletter nr. 4 "Inventaris van de behoeften aan Brusselse statistieken: voor statistieken die zo nauw mogelijk aansluiten bij de behoeften van de gebruikers", maart 2023.

Gemeentelijke inkomens- en armoedecijfers

Annelies De Schrijver & Tam Co

Om in te spelen op de groeiende vraag naar gemeentelijke inkomens- en armoedecijfers heeft Statbel, het Belgische statistiekbureau, de afgelopen jaren gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw inkomensconcept: het administratief beschikbaar inkomen (ADI, administrative disposable income). Dit vormt een derde pijler binnen de inkomensstatistieken die Statbel publiceert, naast de fiscale inkomens en de armoede-indicatoren op basis van [BE-SILC](#) (statistics on income and living conditions). In deze bijdrage bespreken we eerst de verhouding tussen deze drie statistieken. Daarna gaan we dieper in op de constructie van ADI en illustreren we een praktische toepassing ervan.

Drie inkomensstatistieken van Statbel

De ontwikkeling van ADI vormt een noodzakelijke en welkome aanvulling op de inkomensstatistieken die Statbel reeds publiceert. Enerzijds is er de SILC-enquête naar inkomens en levensomstandigheden, die het beschikbaar inkomen als basis hanteert. Dit omvat een brede waaier aan inkomens die voor alle huishoudleden samen genomen worden. Om rekening te houden met de grootte en samenstelling van huishoudens, wordt het beschikbaar inkomen omgezet naar een equivalent beschikbaar inkomen. Op basis van deze enquête worden de armoedecijfers gepubliceerd tot op het provinciale niveau¹. De steekproefgrootte laat echter niet toe om ook op een lager geografisch niveau analyses te doen. De fiscale inkomensstatistieken, anderzijds, kunnen wel gepubliceerd worden op het gemeentelijke niveau omdat zij administratief, en dus exhaustief, van aard zijn. Het inkomensconcept omvat echter alleen de belastbare inkomens die aangegeven worden bij de FOD Financiën in het kader van de personenbelasting. Niet-belastbare inkomens zijn niet opgenomen, en het huishoudconcept is evenmin aanwezig².

ADI combineert de voordelen van beide bronnen door een inkomensconcept te creëren op basis van administratieve gegevens dat zo nauw mogelijk aansluit bij het inkomens- en huishoudconcept van SILC zodat inkomens- en armoedecijfers gepubliceerd kunnen worden op het gemeentelijke niveau. Verschillen tussen beide bronnen blijven uiteraard bestaan. Daarom worden de nationale, regionale en provinciale cijfers van ADI uitsluitend gepubliceerd met het oog op benchmarking van de gemeentelijke cijfers. SILC cijfers blijven de standaard op nationaal, regionaal en provinciaal niveau, alsook voor bijkomende indicatoren met betrekking tot inkomen (bv. inkomensongelijkheid) en levensomstandigheden in de brede zin van het woord.

De constructie van het equivalent administratief beschikbaar inkomen

De constructie van het equivalent administratief beschikbaar inkomen verloopt in verschillende stappen, te beginnen met de demografische databank [Demobel](#) als ruggengraat. Deze databank biedt het register van individuen binnen huishoudens voor de wettelijke Belgische bevolking, en omvat zowel personen die in private als in collectieve huishoudens wonen.

In een tweede stap worden de belastbare, niet-belastbare en gesimuleerde inkomens voor een gegeven inkomensjaar op individueel niveau toegevoegd aan de populatie.

Voor de belastbare inkomens maken we gebruik van de fiscale databanken van de FOD Financiën. Op basis van deze bronnen voegen we volgende inkomens toe: beroepsinkomsten, uitkeringen naar aanleiding van werkloosheid, ziekte, invaliditeit en pensioen, huurinkomsten, inkomsten uit kapitalen en ontvangen onderhoudsuitkeringen. Een kanttekening hierbij – voornamelijk met betrekking tot huurinkomsten en inkomsten uit kapitalen – is dat het uitsluitend gaat over inkomens die via de personenbelasting worden aangegeven en belast. Voor huurinkomsten wordt het geïndexeerde en verhoogde kadastraal inkomen gebruikt, tenzij het voor beroepsdoeleinden wordt verhuurd. Inkomens die aan de bron worden belast (bv. de meerderheid van inkomsten uit kapitalen) zijn niet aanwezig.

Voor de niet-belastbare inkomens maken we gebruik van databanken van de POD Maatschappelijke Integratie, de FOD Sociale zekerheid, de Vlaamse Gemeenschap, AVIQ³ en Iriscare⁴. Heel concreet gaat het over het (equivalent) leefloon, het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood, het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden, het zorgbudget voor personen met een handicap, de inkomensvervangende tegemoetkoming en de integratietegemoetkoming.

¹ Op nationaal en regionaal niveau betreffen het directe schattingen. Op provinciaal niveau betreft het schattingen op basis van modellen (small area estimation). Meer informatie is beschikbaar op de [website van Statbel](#).

² Meer informatie omtrent de gelijkenissen en verschillen tussen SILC en de fiscale statistieken worden uiteengezet in De Schrijver (2020), beschikbaar op de [website van Statbel](#).

³ Agence wallonne pour une vie de qualité.

⁴ Bicommunale instelling van openbaar nut met betrekking tot sociale bescherming in Brussel.

Tot slot worden het kraamgeld en de kinderbijslag gesimuleerd omdat we momenteel nog geen toegang hebben tot de administratieve gegevens.

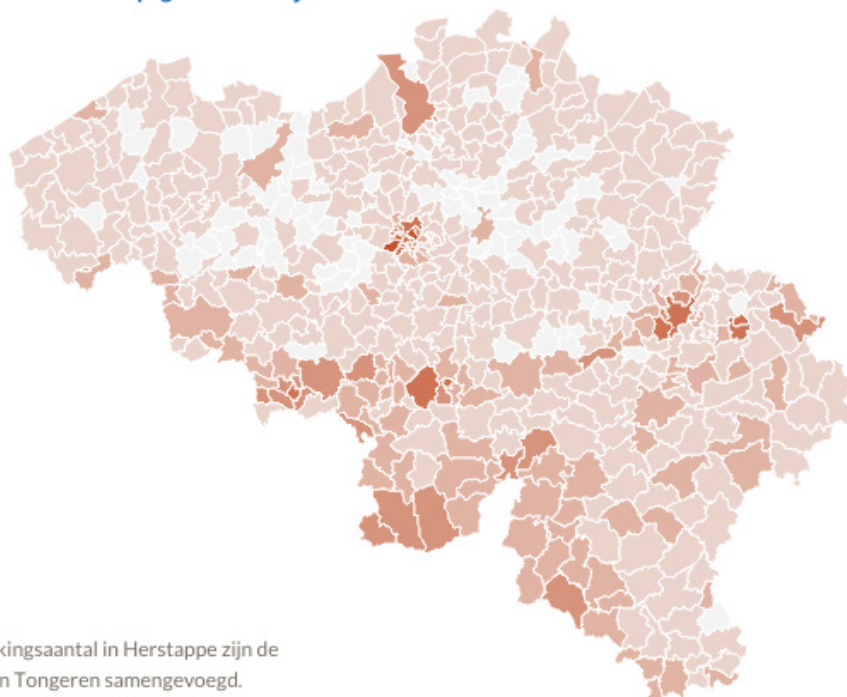
Van deze inkomens worden enkele posten in mindering gebracht, namelijk betaalde onderhoudsgelden, bedrijfsvoorheffing, voorafbetalingen en de bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid die in datzelfde inkomensjaar werden betaald. Er wordt eveneens rekening gehouden met de afrekening van de inkomensbelasting door het terug te betalen bedrag in mindering te brengen of het terug te krijgen bedrag erbij op de tellen. Ook hier gaat het over het jaar waarin dit bedrag is ontvangen of betaald.

In een derde stap wordt het totale inkomen van de individuele huishoudleden samengenomen tot het administratief beschikbaar inkomen op huishoudniveau. Dit inkomen wordt vervolgens gedeeld door de equivalentieschaal die de grootte en de samenstelling van het huishouden in rekening brengt. Het resultaat is een variabele op individueel niveau: 'equivalent administratief beschikbaar inkomen'. Een aantal personen uit de Belgische bevolking krijgt op deze manier echter geen inkomen of heeft een onvolledig inkomen. Een deel ervan kunnen we identificeren als internationale ambtenaren; zij betalen geen belasting in België. Voor hen wordt een inkomen geïmputeerd. Voor anderen kan deze correctie niet met de nodige zekerheid uitgevoerd worden, daarom worden zij verwijderd uit de analyse. Meer informatie hieromtrent is beschikbaar op de [website van Statbel](#).

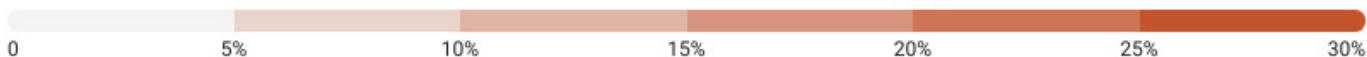
Armoederisico's

De nieuwe variabele laat toe om op gemeentelijk niveau het administratieve armoederisico weer te geven (zie kaart). Hiervoor wordt per gemeente bekeken welk aandeel van de bevolking een equivalent administratief beschikbaar inkomen heeft dat onder de nationale administratieve armoededrempel⁵ ligt. De gemeenten met het laagste armoederisico in 2022 liggen allemaal in het Vlaamse Gewest: Holsbeek (3,4%), Zemst (3,4%), Boutersem (3,6%), De Pinte (3,7%) en Herne (3,8%). De gemeenten met het hoogste risico bevinden zich in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Sint-Joost-ten-Node (34%), Sint-Jans-Molenbeek (31,5%), Anderlecht (28,2%), Schaarbeek (26,8%) en Koekelberg (26,7%)⁶.

Administratief armoederisico op gemeentelijk niveau

Omwille van het lage bevolkingsaantal in Herstappe zijn de resultaten van Herstappe en Tongeren samengevoegd.

Conclusie

De ontwikkeling van ADI opent dus nieuwe mogelijkheden om andere types van zowel onderzoeksvragen als beleidsvraagstukken te onderzoeken die voorheen niet beantwoord konden worden op basis van fiscale statistieken of SILC. Bijvoorbeeld over de impact van lokaal beleid op armoede, identificatie op gemeentelijk niveau van kwetsbare bevolkingsgroepen en beschikbaar inkomen als verklarende variabele gekoppeld aan Demobel, Census of andere exhaustieve informatie. De komende maanden zal het ADI team de valorisatie van deze nieuwe variabele verder uitwerken door uitgebreide methodologische documentatie te voorzien en een doorgedreven vergelijking met SILC uit te voeren. Bovendien wordt verder gezocht naar nieuwe databanken en administratieve variabelen (bv. kinderbijslag, huurdatabank) die de kwaliteit van ADI verder kunnen verbeteren.

⁵ De nationale administratieve armoededrempel wordt berekend op dezelfde wijze als in SILC, namelijk 60% van het nationaal mediaan equivalent administratief beschikbaar inkomen. In tegenstelling tot SILC is er bij ADI geen kloof tussen het referentiejaar en de inkomensreferentieperiode. Administratieve armoederisico's van 2022 hebben betrekking op inkomen 2022.

⁶ Meer resultaten zijn beschikbaar op de [website van Statbel](#).

COLOFON

Werkten mee aan dit nummer:

Astrid Romain - Directrice – Diensthoofd - BISA

Xavier Dehaibe - Hoofd van de cel 'Grondgebied en Bevolking' – BISA

François Ghesquière – Onderzoek - IWEPS

Béatrice Thiry – Adviseur – NBB

Bruno Hoornaert - Coördinator van het team Transport - FPB

Roger Kalenga-Mpala – Expert 'Werkgelegenheid en Economie' - BISA

Annelies De Schrijver – Statistica 'Afdeling Sociale Statistieken' - Statbel

Tam Co – Statistica 'Afdeling Databank Burgers' - Statbel

Het IIS is het resultaat van een samenwerkingakkoord uit 2014.

Het IIS moet toelaten om de kwaliteit van openbare statistieken, ter ondersteuning van het openbaar beleid, continu te bevorderen.

www.iis-statistics.be